

# ימי לימוד תנ"ך

לאורה של תורת ארץ ישראל

לע"נ סיון דברי בן בשט ז"ל



## יוסף ואחיו

### הרבנית גילה שרים

#### 1. אורות - למהלך האידאות בישראל פרק ב:

בראשית מטעו של העם הזה, אשר ידע לקרוא בשם הרעיון האלהי הברור והטהור בעת השלטון הכביר של האלילות בטומאתה פראותה, נתגלתה השאיפה להקים צבור אנושי גדול אשר "ישמור את דרך ד' לעשות צדקה ומשפט"... למלואה של שאיפה זו צריך דוקא, שצבור זה יהיה בעל מדינה פוליטית וסוציאלית וכסא ממלכה לאומית... למען דעת, שלא רק יחידים חכמים מצוינים, חסידים ונזירים ואנשי קדש, חיים באור האידיאה האלהית, כי גם עמים שלמים, מתוקנים ומשוכללים בכל תקוני התרבות והישוב המדיני עמים שלמים, הכוללים בתוכם את כל השדרות האנושיות השונות, מן רום האינטליגנציה האמנותית, הפרושית, המשכלת והקדושה... ועד הפרולטריון לכל פלגותיו, אפילו היותר נמוך ומגושם.

#### 2. אורות הקודש חלק א' עמוד טו:

כל הניגודים הנמצאים בהדעות, וכל אותה האפסיות שלפעמים נראה מחוג אחד על חברו, והניגודים הללו מתגדלים ביותר כל מה שהדעות תופסות מקום יותר גדול ברוח האדם, למסתכל פנימי מתראים הם בתואר ריחוקים מקומיים של שתילים, שהם משמשים לטובת רעננותם ושביעת יניקתם, כדי שכל אחד ואחד יתפתח במילואו, ותהיה הסגולה המיוחדת של כל אחד מחוטבה בכל פרטיה, מה שהקירוב היה מטשטש ומקלקל הכל. והאחדות המתואמה באה רק מתוך זה הריחוק, שרי בפיבודא וסיים בחיבורא.

#### 3. אורות, ישראל ותחיתו פרק כז:

שכחת השבטים ליחוסם היא הכנה לאחדות האומה. על ידי הזכרון של חלוק השבטים היתה הגלות גורמת, שכל שבט יחולק ויפרד לגמרי מכללות האומה, וארס הנכריות היה חודר בחלקים המיוחדים והבדודים. אמנם ע"י השכחה הזאת של ההתפרטות נתרבה הבלבול והערבוב, לא רק התפלות המיוחדות וראויות לכל שבט שבט בפני עצמו בתקון העולם נתבלבלו, כי אם כל ערכי החיים, הפנימיים והחיצוניים, כל צביוניהם של ההרגשות, הלמודים, המנהגים וההדרכות, שכל אחד מהם במקומו הוא מוסיף תקון אור וחיים מתאים עם הלך הנפש השבטית ובונה את עולמו, והוא לפעמים מעכר וסותר בנין בהיותו מלופף בסדרים שאינם מענינו. אמנם כל זה מסבב רק צרה ויגון ארעי, ... ומתוך האחדות הבלולה, המלאה ערבוב וחסרון סדור, יצא לאור תכן חיים מתוקן ומסודר, שיגלה ויראה בהופעת אור חיים וכוח שבטיו ישוב אליו באחדות הרמונית, ועוד תעבורנה הצאן על ידי מונה, ומזבח ד' ההרוס יבנה עוד הפעם על ידי שנים עשר אבנים, "כשנים עשר שבטי בני יעקב אשר היה דבר ד' אליו לאמר ישראל יהיה שמך"...

# ימי לימוד תנ"ך

לאורה של תורת ארץ ישראל

לע"נ סיון דברי בן בשט ז"ל



## 4. אורות ישראל פרק ד סעיף ו:

...צריכין לפתח אורות גדולים להבין ולהשכיל, שגם מפירודי הדעות יוצאת טובה כללית...

... יש שע"י הפירושים מתגוון כל טוב פרטי בגוון מיוחד, ואין גוון השרוי באחר דוחק אותו לטשטש את צורתו, ומתוך כך מתעשרת כנסת ישראל ברבוי אורות. והרבוי הזה עצמו הוא יגרום את השלום היותר גדול ויותר פנימי ומ"מ צריכים להשתדל הרבה שיהיה השלום ניכר גם מבחוץ, וסוכת שלום פרושה על כל ישראל, אבל מה שיש מהפרודים, ובפרט אותם הפירושים שיש להם מקור נפשי בנטית אמונה וקדושה, מהכל אורות עליונים יתהוו. ואם השיגו צדיקים אנשי מעלה את גודל האורות, המתהוים ממחלוקת שבין צדיקים, שהם בונים בזה עולמות. כלומר משכללים כל אחד את שיטת המוסר, היושר, הקדושה והחסידות שלהם, בכל עומק הרגשתם ורעיונם בפנימיות החיים.... ונמצא. שכל מחלוקת שיש בין איש ישראל

לחבירו, בין קיבוץ לחבירו, גם היא בונה עולמות. וכיון שהכל הוא שכלול ובנין, אין צורך לדבר מרורות, כי אם להודיע את הגודל ששני הצדדים עושים, ושהם יחד משכללים בנין עדי עד, ומתקנים את העולם, ואז לפי התרחבות הידיעה תגדל האהבה, כפי הערך של גדולת השנאה, ויגדל החיבור לפי הערך של גדולת הפירוד, וכערך של מדה טובה מרובה ממידת פורענות...

## 5. בראשית רבה, פרק פה:

"ויהי בעת ההוא וירד יהודה מאת אחיו" (בראשית לח, א').

רבי שמואל בר נחמן פתח: "כי אנוכי ידעתי את המחשבות אשר אנוכי חושב עליכם נאום ה', מחשבות שלום ולא לרעה לתת לכם אחרית תקוה". (ירמיהו כט' יא')  
שבטים היו עסוקין במכירתו של יוסף, ויוסף היה עסוק בשקו ובתעניתו, ראובן היה עסוק בשקו ובתעניתו, ויעקב היה עסוק בשקו ובתעניתו, ויהודה היה עסוק ליקח לו אשה, והקב"ה, היה עוסק ובורא אורו של מלך המשיח".

## 6. רמח"ל, דעת תבונות עמ' קמג מהדורת פרידלנדר:

ואמנם יש לך לדעת הקדמה גדולה: והיא שבאמת אין הקב"ה מואס יגיע כפיו לעולם חס ושלום ואינו עוזב ומניח את העולם אלא: בשעה שנראה כאילו העולם עוזב ממנו, הענין הוא שאדרבה, הריהו מחדש טובה לעולמו ונפלאותיו ומחשבותיו תמיד כל היום רק לתיקונו של עולם, לא לקלקולו.

אלא, שהוא מסתיר עצתו הסתר גדול מאוד ואז נמצא העולם כמו עזוב, ובני אדם סובלים עונשי חטאתיהם. וכך אמרו רז"ל לעל יעקב אבינו ע"ה: (בראשית רבה, צא, ו) "ויאמר ישראל למה הרעותם לי"... ריש לקיש בשם ר' חמא בר חנינא: מעולם לא אמר יעקב אבינו דבר של בטלה, אלא כאן. אמר הקב"ה אני עוסק להמליך בנו במצרים והוא אומר 'למה הרעותם לי' הדא הוא דאיתמר: 'נסתרה דרכי מה'... והיינו כי כל זמן שהיה יעקב אבינו בצער על פרישת יוסף ממנו, הקב"ה לא היה אלא מגלגל גלגלים למהליך יוסף ולהחיות את יעקב בשלוה, אלא שמתוך שעצה עמוקה היתה, היה הצער עובר על יעקב וזה בנה אב, שלכל עילוי שרוצה הקב"ה לתת לאדם או לעולם, הנה כל זמן הזדמן הטוב, אינו מזדמן ובא אלא מתוך עומק עצה נסתרת ועל כן יקרה קודם לו צער.